

L'Arbitratge Internacional i la Conservació Ecològica - Una Parella Improbable

Per Caroline Lauk

L'Amazones, sovint anomenat el "pulmó del món", enfronta amenaces constants a causa de la desforestació, la mineria il·legal i altres activitats destructives. La protecció d'aquest i altres ecosistemes crucials és essencial per mitigar el canvi climàtic i preservar la biodiversitat. En aquest context, l'arbitratge d'inversions emergeix com una eina innovadora que pot contribuir significativament a la conservació ecològica. Aquest article explora com l'arbitratge d'inversions, tradicionalment utilitzat per resoldre disputes entre inversors i estats, pot ser un aliat en la protecció del medi ambient.

Què és l'arbitratge internacional?

L'arbitratge internacional és un mecanisme de resolució de disputes que permet a les parts resoldre els seus conflictes fora dels tribunals nacionals. En el context de les inversions, l'arbitratge sol involucrar inversors estrangers i estats amfitrions. A través de tractats bilaterals i multilaterals d'inversió, els estats acorden sotmetre certes disputes a

l'arbitratge internacional, proporcionant així un fòrum neutral per a la resolució de conflictes.

L'arbitratge d'inversions ha estat històricament una eina perquè els inversors protegeixin els seus drets davant accions adverses dels estats amfitrions. Aquest mecanisme s'ha utilitzat principalment en casos d'expropiacions indegudes, on un estat pren possessió dels actius d'un inversor sense compensació adequada, així com en situacions de canvis regulatoris abruptes que afecten negativament les inversions. Utilitzant l'arbitratge, els inversors poden assegurar que els seus drets estiguin protegits sota un marc legal internacional, permetent-los obtenir compensacions justes en cas que les seves inversions es vegin perjudicades.

Hi ha nombrosos casos en què els inversors han recorregut a l'arbitratge per resoldre disputes relacionades amb la conservació i el medi ambient, amb resultats que freqüentment afavoreixen els inversors. Per exemple, en el cas de Chevron contra l'Equador, Chevron va presentar una demanda contra el govern equatorià al·legant que havia estat tractada de manera injusta i que les seves inversions a l'Amazones equatorià havien estat expropiades indegudament. El tribunal arbitral va fallar a favor de Chevron, obligant l'Equador a pagar una compensació significativa, destacant la importància del marc legal internacional per a la protecció dels inversors.

Les sumes en disputa en aquests casos poden ser enormes, sovint assolint milers de milions de dòlars. Aquests imports no només reflecteixen el valor de les inversions afectades, sinó també els costos potencials associats amb la remediació ambiental i la compensació per danys econòmics. Per exemple, en el cas de Yukos contra Rússia, el tribunal va ordenar a Rússia pagar 50.000 milions de dòlars als ex accionistes de Yukos, subratllant la magnitud que poden assolir les disputes en l'àmbit de l'arbitratge d'inversions.

Arbitratge i el Medi Ambient

Tot i que l'arbitratge d'inversions ha estat tradicionalment utilitzat per protegir els inversors, el seu rol està evolucionant. Cada cop més, els estats estan utilitzant contrademandes per responsabilitzar els inversors pels danys ambientals causats. Aquesta tendència reflecteix un canvi cap a la integració de consideracions ambientals en el marc de l'arbitratge d'inversions, promovent una major responsabilitat corporativa i alineant les inversions amb els objectius de sostenibilitat i conservació del medi ambient.

Un cas emblemàtic que subratlla aquest canvi és Perenco contra l'Equador, on l'Equador va presentar una contrademanda exitosa per danys ambientals causats per les activitats petrolíferes de Perenco a l'Amazones. El tribunal no només va reconèixer la validesa de les reclamacions ambientals de l'Equador, sinó que també va ordenar a Perenco pagar pels danys i la restauració del medi ambient.

Un desenvolupament recent i significatiu en aquest àmbit és la victòria de la República de Colòmbia en una disputa ambiental contra una companyia estrangera. En aquest cas, Colòmbia va defensar el seu dret a

implementar mesures de protecció ambiental que afecten les inversions d'una empresa minera. El tribunal va decidir a favor de Colòmbia, subratllant la legitimitat de les regulacions ambientals nacionals fins i tot quan impacten negativament en les inversions estrangeres. Aquesta decisió és un fita important, ja que reafirma la capacitat dels estats per protegir el medi ambient sense por a repercussions econòmiques desproporcionades.

Integració de Clàusules Ambientals en Tractats d'Inversió

La inclusió de clàusules ambientals en els tractats d'inversió és una estratègia cada vegada més adoptada per equilibrar els drets dels inversors amb les necessitats de conservació ecològica. Aquestes clàusules permeten als estats implementar i fer complir regulacions ambientals sense violar els termes del tractat. Per exemple, diversos tractats recents han incorporat disposicions que permeten als estats prendre mesures necessàries per protegir la salut pública i el medi ambient, sempre que no siguin arbitràries o discriminatòries.

Impacte en els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU

L'ús creixent de l'arbitratge d'inversions per protegir el medi ambient s'alinea estretament amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides. En

particular, l'ODS 13 (Acció pel Clima) i l'ODS 15 (Vida d'Ecosistemes Terrestres) troben suport en la capacitat dels estats per responsabilitzar els inversors pels danys ambientals. En integrar aquestes consideracions en l'arbitratge d'inversions, es promou un desenvolupament econòmic que respecta i protegeix els recursos naturals del planeta.

A mesura que l'arbitratge d'inversions continua evolucionant, s'espera que jugui un paper cada vegada més significatiu en la protecció del medi ambient. És crucial que els futurs tractats d'inversió incloguin clàusules clares de protecció ambiental i que els tribunals continuïn desenvolupant una jurisprudència que equilibri els drets dels inversors amb la necessitat urgent de protegir els ecosistemes.

Per avançar, s'han de fomentar pràctiques d'inversió sostenible i l'adopció de tecnologies netes per part dels inversors. A més, és essencial enfortir la cooperació internacional i desenvolupar capacitats en els països en desenvolupament perquè puguin presentar i gestionar efectivament contrademandes ambientals.

Conclusió

L'arbitratge d'inversions té el potencial de ser una eina poderosa per a la conservació ecològica. Permetent que els estats responsabilitzin els inversors pels danys ambientals, i incorporant clàusules de protecció ambiental en els tractats d'inversió, es pot aconseguir un equilibri entre l'atracció d'inversions estrangeres i la protecció dels recursos naturals. Aquest enfocament no només beneficia el medi ambient, sinó que també promou un desenvolupament econòmic sostenible i just, alineat amb els objectius globals de conservació i desenvolupament sostenible.

Bibliografia

Columbia Law School. "Bridging the Gap Between Investment Arbitrations and Environmental Concerns: Can Inclusion of Counterclaims Help?" *American Review of International Arbitration*, Columbia University, <https://aria.law.columbia.edu/bridging-the-gap-between-investment-arbitrations-and-environmental-concerns-can-inclusion-of-counterclaims-help/>. Consultat el 22 de juny de 2024.

Wolters Kluwer. *Environmental Interests in Investment Arbitration*. Wolters Kluwer, <https://law-store.wolterskluwer.com/s/product/environmental-interests-in-investment-arbitration/01t0f00000J4igAAAR>. Consultat el 22 de juny de 2024.

Su, Kezhen, i Wei Shen. "Environmental Protection Provisions in International Investment Agreements: Global Trends and Chinese Practices." *Sustainability*, vol. 15, no. 11, 2023, p. 8525, <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/11/8525>. Consultat el 22 de juny de 2024.

Schill, Stephan W., et al. "Environmental Interests in Investment Arbitration: From Defences to Counterclaims." *Yearbook on International Investment Law & Policy 2018*, Springer, 2020, pp. 381-411, https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-94-6265-507-2_11. Consultat el 22 de juny de 2024.

Publicat per

Amb el suport de

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors